

ידיעות בקצרה

* הקלטות האירועים ומסמכי ההמלצות הנזכרים בפרק זמינים לצפייה ולקריאה באתר האקדמיה

פעילות האקדמיה בעקבות טבח ה־7 באוקטובר

לאחר טבח ה־7 באוקטובר שלח נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל מכתב לנשיאי האקדמיות ברחבי העולם והדגיש בו את גודל השעה המחייב להוקיע את מעשי הטרור והאלימות האכזריים בקול החזק, התקיף והברור ביותר. בתגובה קיבלה האקדמיה מכתבי סולידריות רבים מעמיתותיה מרחבי העולם.

עם התמשכות הלחימה והעלייה המדאיגה בפעילות אנטי־ישראלית ובאנטישמיות בקמפוסים ברחבי העולם יזמה האקדמיה פנייה משותפת מאת נשיא האקדמיה הלאומית פרופ' הראל, ועימו יו"ר הוועדה לתכנון ולתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה פרופ' יוסף מקורי ויו"ר ההנהלה האקדמית של הקרן הלאומית למדע פרופ' דניאל זייפמן, שכותרתה: **"ישראל בשעתה הקשה ביותר – קריאה לקהילה המדעית והמחקרית הבינ־לאומית"**. הפנייה נשלחה לעשרות נשיאי אקדמיות זרות למדעים, לראשי ארגוני מדע בינ־לאומיים וכן לגורמים באוניברסיטאות רבות בארצות הברית ובאירופה. הודגשה בה חשיבותם הקריטית של מאמצים מיידיים ומרוכזים לטיפול בהפגנות התמיכה בחמאס המתקיימות בקמפוסים אקדמיים ברחבי העולם ולהגן על חייהם של סטודנטים ושל אנשי סגל ישראלים ויהודים שם. עוד בפנייה זו הפצירו ראשי האקדמיה, הות"ת והקרן למדע בראשי המוסדות להשכלה גבוהה בארץ לפעול להנמכת הלהבות ולשמירה על הדו־קיום בקמפוסים בישראל. למכתב הפנייה הגיעו תגובות רבות מרחבי העולם, והוא קיבל סיקור נרחב בתקשורת.

פעילות הנוגעת לרפורמה המשפטית

בחודשים שלפני המלחמה פעלה האקדמיה להצפת ההשפעות השליליות האפשריות של ההצעות לרפורמה משפטית בישראל על חוסנה של המערכת האקדמית, על המחקר, על הטכנולוגיה ועל התרבות בארץ וכן על מקומו של המדע הישראלי בקהילה האקדמית הבינ־לאומית. מן הצעדים שנקטה האקדמיה:

* בחודש מאי 2023 פרסמה מועצת האקדמיה גילוי דעת שבו [הביעה את התנגדותה הנחרצת להצעת החקיקה](#) שתאלץ את מוסדות ההשכלה הגבוהה להעניש ולהשעות סטודנטים בשל הבעת דעותיהם.

* עוד בחודש מאי 2023 [נשא נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל דברים](#) בישיבת ועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת שבהם הביע דאגה חריפה מהכוונה למנות סגן יושב ראש למועצה להשכלה גבוהה החסר ניסיון מתאים.

* בחודש מרס 2023 פרסמה מועצת האקדמיה [גילוי דעת](#) שבו קראה לממשלה לעצור לאלתר את המהלכים לשינויי החקיקה מחשש שיביאו לפגיעה קשה במדע הישראלי.

* עוד בחודש מרס 2023 [נשא נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל דברים](#) בישיבת ועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת בנושא "השלכות הרפורמה המשפטית על המחקר האקדמי והמו"פ בישראל".

* בחודש פברואר 2023 פרסמה מועצת האקדמיה [גילוי דעת](#) שבו קראה לממשלה לשמור על עצמאותה של הספרייה הלאומית.

* בחודש ינואר 2023 [נשא נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל נאום](#) שכותרתו הייתה "חוסר הרציונליות המשווע של ההנהגה", בפתחת הרצאת בובר השנתית. בנאומו אמר כי להמשך תהליכי הרפורמה המשפטית תהיינה בבירור השלכות הרסניות על החינוך ועל התרבות של מדינת ישראל וכן על עוצמתה המדעית.

חיזוק קשרי אקדמיה-ממשל

חוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים מונה עם תפקידיה של האקדמיה ייעוץ לממשלה ולזרועותיה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית. במהלך השנה החולפת הגבירה האקדמיה את מימוש תפקיד הייעוץ שלה, בהדגשת מאפייניה הייחודיים, אשר מקנים לה ערך מוסף לעומת גופי ייעוץ אחרים – מוניטין של מצוינות מדעית, גוף עצמאי וממלכתי, רב-תחומיות ומעמד חוקי המאפשר הסתייעות בשירותיה.

כדי לקדם, להרחיב ולחזק את פעילות הייעוץ לממשל הקימה האקדמיה לפני חודשים אחדים אגף ייעודי המאגם את כל הפעילויות הללו שעד כה נהלו בכמה מחלקות וגופי בת. מטרת האגף היא ליזום ולהוביל פעילויות חדשות ולבסס קשר ארוך טווח עם גורמי הממשל. את האגף תנהל רננה פרזנצ'בסקי אמיר.

מפעילויות האקדמיה בנושא קשרי אקדמיה-ממשל בשנה החולפת:

דוח מצב המדע

מימין: חבר האקדמיה וי"ר ועדת דוח מצב המדע פרופ' רשף טנא, נשיא המדינה מר יצחק הרצוג, נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל וסגנית נשיא האקדמיה פרופ' מרגלית פינקלברג, במעמד הגשת דוח מצב המדע בישראל תשפ"ג/2022 לנשיא המדינה בלשכתו

מעמדה של האקדמיה כגורם מייצג רב-חשיבות התחזק השנה עם פרסום **דוח מצב המדע בישראל תשפ"ג/2022**, שהוא הדוח הרביעי שמוגש מתוקף תיקון לחוק האקדמיה משנת 2010, הקובע שעל האקדמיה להגיש לממשלה ולכנסת דוח תלת-שנתי על מצב המדע בישראל. הדוח מדגיש את חשיבותו של המחקר הבסיסי ומצביע על הישגים, על פערים ועל אתגרים בו, וכולל המלצות לצורך ביסוסם וקידומם של המדע ושל המחקר בישראל. בפברואר 2023 הגישה האקדמיה את הדוח לנשיא המדינה מר יצחק הרצוג, ולאחר מכן גם לשר החדשנות, המדע והטכנולוגיה מר אופיר אקוניס, ולי"ר ועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת, חה"כ איימן עודה. הדוח זכה לסיקור תקשורתי נרחב. כמו כן הדוח הוצג ונידון בוועדת המדע והטכנולוגיה, וזו קיימה ישיבה מיוחדת לרגל פרסומו, בחודש מאי. על הכנת דוח זה שקדה, כשנתיים, ועדה מיוחדת, בראשות חבר האקדמיה פרופ' רשף טנא, ותחתיה פעלו שש תת-ועדות לבחינת נושאים או תחומים ממוקדים. בעקבות הצגת הדוח הקדישה ועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת ישיבה נוספת בחודש יולי לדיון באחד מהנושאים שעלו בו – מצב לימודי מדעי הרוח בישראל.

הוועדה לקידום מדעי הרוח

הוועדה לקידום מדעי הרוח הוקמה בנובמבר 2021 בידי נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל בשל החשיבות הרבה שמייחסת האקדמיה לקידום של מדעי הרוח ולהבטחת עתידם במערכת ההשכלה הגבוהה ובחברה הישראלית. את הוועדה הובילה סגנית נשיא האקדמיה פרופ' מרגלית פינקלברג. בחודש יולי פרסמה הוועדה **דוח המלצות** לחיזוקו של התחום. הדוח מתמקד בקשר שבין הפקולטות למדעי הרוח באוניברסיטאות למערכת החינוך.

התמודדות עם משבר האקלים

ועדת המומחים הרב־תחומית שהקימה האקדמיה לצורך בחינת נושא משבר האקלים בישראל, בהובלתו של פרופ' דן יקיר ממכון ויצמן למדע, פרסמה בחודש מאי 2023 את נייר העמדה השלישי שלה, **בנושא דלק המימן**. הוועדה קוראת לפיתוח השימוש במימן בשילוב עם אנרגייה סולרית (מימן ירוק) ומים מותפלים, הן כחלק מהמאמץ להפחתת הפליטות בישראל והן כהמשך לתרומתה הייחודית של ישראל למאמץ העולמי בתחום זה.

* * *

נוסף על זה, אגף הייעוץ פועל לקידום המיזמים האלה:

- * ועדת דוח מצב המדע והכנת התשתית לפרסום דוח מצב המדע החמישי שיראה אור בשנת 2025
- * המשך פעילותה של ועדת ההיגוי של האקדמיה להתמודדות עם משבר האקלים
- * ועדת ההיגוי למיפוי סיכוני אקלים, בהזמנת המשרד להגנת הסביבה
- * ועדת לימודי רוח במערכת החינוך, בהזמנת משרד החינוך
- * מיזם "קודקס מיומנויות", בהזמנת משרד החינוך
- * מיזם "אינדיקטורים למסגרות לא מפקחות לגיל הרך", בהזמנת יד הנדיב
- * מיזם "חשיבה חישובית", בהזמנת קרן טראמפ

קשרים בין־לאומיים

חידוש ההסכם עם המתקן האירופי לקרינת סינכרוטרון ESRF

בחודש נובמבר התקיים בגרנובל שבצרפת טקס חתימה על חידושו לחמש שנים נוספות של ההסכם בין ישראל ובין המתקן האירופי לקרינת סינכרוטרון, ה־ESRF (European Synchrotron Radiation Facility). בטקס החתימה נשאו דברים נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל, מנכ"ל ה־ESRF ד"ר פרנצ'סקו סטה ויו"ר מועצת ESRF פרופ' הלמוט דוטש. השתתף בטקס גם יו"ר הוועדה הלאומית לקרינת סינכרוטרון פרופ' יובל גולן מאוניברסיטת בן־גוריון.

אדוות־הברית-גרמניה-ישראל

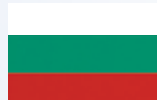
בחודש אוקטובר התקיים בהאלה שבגרמניה **כינוס משותף** לאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, לאקדמיה הגרמנית למדעים – לאופולדינה

ולאקדמיה האמריקאית למדעים, בנושא פתרונות אנרגיה. מטרת הכינוס הייתה לקיים דיון השוואתי בנושא אגב עיסוק במצב המחקר בשלוש המדינות בכל הנוגע למדע בסיסי ויישומי של התחום. מטעם האקדמיה הובילו את הסדנה פרופ' אבנר רוטשילד (הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל) ופרופ' ליעוז אתגר (האוניברסיטה העברית בירושלים). בשל המלחמה המשתתפים הישראלים, ובהם נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל, שפתח את הכינוס, נשאו הרצאות מרחוק.

בולגריה

בחודש מרס 2023 חתמה האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים על [חידוש ההסכם לשיתוף פעולה מדעי](#) עם האקדמיה הבולגרית למדעים. על ההסכם חתמו נשיאי האקדמיות פרופ' דוד הראל ופרופ' ג'וליאן רוולסקי.

נשיא האקדמיה הבולגרית למדעים פרופ' ג'וליאן רוולסקי ונשיא האקדמיה הישראלית פרופ' דוד הראל במעמד חידוש ההסכם לשיתוף פעולה מדעי

בריטניה

בחודש יוני 2023 [ביקרה באקדמיה מנכ"לית החברה המלכותית הבריטית](#) ד"ר ג'ולי מקסטון ונפגשה עם חברי מועצת האקדמיה ועם חברי האקדמיה הצעירה הישראלית.

גרמניה

בחודש יולי 2023 נערך בבית האקדמיה הכינוס הרביעי בסדרת כינוסים במדע הדתות המשותפים לאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ולאקדמיה למדעים של ברלין-ברנדנבורג, בנושא ["זרמים רדיקליים בדתות"](#). בכינוס נידונו זרמים רדיקליים ביהדות, בנצרות ובאסלאם. את הסדרה הוביל חבר האקדמיה פרופ' יוחנן פרידמן.

ליטא

בחודש אוקטובר נערך בוילנה כינוס דו-לאומי ראשון משותף לאקדמיה הלאומית הישראלית ולאקדמיה הליטאית למדעים, בנושא [המורשת האינטלקטואלית של יהדות וילנה](#), לרגל חגיגות ה-700 שנה לייסוד העיר. את הכינוס הוביל חבר האקדמיה פרופ' ישראל ברטל. בשל המלחמה המשתתפים הישראלים, ובהם נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל, שפתח את הכינוס, נשאו הרצאות מרחוק.

מימין: עבדלוואחד קופארי, סגנית נשיא האקדמיה פרופ' מרגלית פינקלברג, המזכיר הכללי הקבוע של האקדמיה המרוקנית למדעים פרופ' עבדלגליל להג'ומרי, נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל ומנהל האקדמיה המרוקנית פרופ' בשיר תאמר, בביקור במרוקו

מרוקו

בחודש מרס 2023 ביקרו נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל וסגנית הנשיא פרופ' מרגלית פינקלברג ברבאט ובפאס שבמרוקו, שם קיימו **סיורים ופגישות בשתי האקדמיות למדעים של ממלכת מרוקו**. הקשר הראשוני עם האקדמיה המרוקנית נוצר ביוזמתו של חבר האקדמיה פרופ' גדליה סטרומזה.

קוראה הדרומית

בחודש מאי 2023 התקיים בסיאול כינוס משותף לאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ולאקדמיה למדע וטכנולוגיה של קוראה הדרומית. את הכינוס, שכותרתו הייתה **"כאשר מדע פוגש טכנולוגיה"**, הובילו חברת האקדמיה הישראלית פרופ' יונינה אלדר ויו"ר הוועד המנהל לשעבר של האקדמיה הצעירה הישראלית פרופ' בינה קליסקי.

שווייץ

מימין: נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל ונשיא האקדמיה השווייצית פרופ' מרסל טאנר במעמד חתימת ההסכם לשיתוף פעולה מדעי. צילום: Kai Pitre Salgado

בחודש פברואר 2023 חתמו נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל ונשיא האקדמיה לאומנויות ולמדעים של שווייץ פרופ' מרסל טאנר על **הסכם ראשון לשיתוף פעולה מדעי** בין המוסדות. החתימה התקיימה בברן בנוכחות שגרירת ישראל בשווייץ גב' יפעת רשף.

אירועים ופעילויות ביוזמת האקדמיה

עם פרוץ המלחמה באוקטובר הודיעה האקדמיה על דחיית כל הכינוסים המדעיים, הסדנאות והאירועים הבין-לאומיים שתוכננו לחודשים אוקטובר ונובמבר. כל אלה ייקבעו מחדש למועדים מאוחרים יותר.

האירועים בפרק זה של הדיווח נערכו בין ינואר לאוקטובר 2023:

הרצאות שנתיות

ההרצאה השנתית על שם צ'ארלס דרווין

בחודש פברואר 2023 נשא הביולוג והסופר פרופ' ריצ'רד דוקינס מאוניברסיטת אוקספורד את הרצאת דרווין הראשונה, שהתקיימה באולם בתיאטרון ירושלים, בשל הביקוש הרב. בהרצאה, [Darwin's Five Bridges](#), הציג פרופ' דוקינס את הטענה כי היה צורך לחצות חמישה גשרים מושגיים כדי להגיע לנוסח המודרני של תאוריית האבולוציה באמצעות הברירה הטבעית. את ארגון האירוע הוביל יו"ר החטיבה למדעי הטבע פרופ' ידן דודאי, ופתח אותו בדברים חבר האקדמיה פרופ' יוסי לוייה.

פרופ' ריצ'רד דוקינס נושא את ההרצאה השנתית ע"ש דרווין.

ההרצאה השנתית על שם אלברט איינשטיין

פרופ' ברנרד ל' פרינח' נושא את ההרצאה השנתית ע"ש איינשטיין.

זוכה פרס נובל בכימיה פרופ' ברנרד ל' פרינח' מאוניברסיטת ח'רונינגן שבהולנד נשא בחודש מאי 2023 את ההרצאה השנתית על שם אלברט איינשטיין בנושא [The Art of Building Small](#). את האירוע הובילו יו"ר החטיבה פרופ' ידן דודאי וחבר האקדמיה פרופ' איתמר וילנר.

ההרצאה השנתית על שם מרטין בובר

בחודש ינואר 2023 התקיימה ההרצאה השנתית על שם נשיאה הראשון של האקדמיה פרופ' מרטין בובר, ונשא אותה זוכה פרס נובל בכלכלה פרופ' דניאל כהנמן מאוניברסיטת פרינסטון. הרצאתו, בבית האקדמיה, נשאה את הכותרת [Thinking about Thinking](#). הוביל את האירוע יו"ר החטיבה פרופ' סרג'יו הרט.

פרופ' דניאל כהנמן נושא את ההרצאה השנתית ע"ש בובר.

מפגש מדע ודעת בבית הנשיא

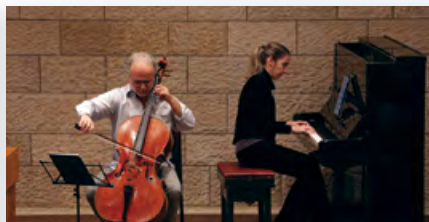

משתתפי המפגש השני בסדרה "מדע ודעת", בשיתוף בית הנשיא, עם נשיא המדינה מר יצחק הרצוג ורעייתו גב' מיכל הרצוג

בחודש ינואר 2023 נערך השני שבמפגשי "מדע ודעת" בבית הנשיא בירושלים. המפגש נערך בנוכחות נשיא המדינה מר יצחק הרצוג ורעייתו הגב' מיכל הרצוג, ואורגן על ידי בית הנשיא והאקדמיה במשותף, ביוזמת נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל. המפגש עסק ב"כוחה של תודעה: בין מחשבה לגוף". את ההרצאה המרכזית בו נשאה בוגרת האקדמיה הצעירה פרופ' אסיה רולס מהטכניון – מכון טכנולוגי לישראל, ובמגיבים היו עיתונאית "כאן" דקלה אהרן-שפרן וד"ר ארז גרטי ממכון דוידסון לחינוך מדעי. באירוע נכח קהל של מאות בני נוער מצטיינים בתחומי המדעים מרחבי הארץ, שגם היו פעילים בדיון, והוא שודר בשידור ישיר.

סדרת "בשערי האקדמיה"

סדרת המפגשים "בשערי האקדמיה" נערכת זו השנה התשיעית. בסדרה משתתפים חברי אקדמיה, חוקרים ואנשי רוח, ומטרתה להנגיש לציבור הרחב נושאים מדעיים. בכל שנה מתמקדת הסדרה בנושא רבת-תחומי אחר. בשנת תשפ"ג עסקה הסדרה בנושא "משברים", ובשנת תשפ"ד היא עוסקת בנושא "עתיד". סדרת המפגשים זוכה להצלחה רבה בציבור הרחב ולאפלי שומעים מכל רחבי הארץ, הן באולם והן בשידור החי, ולעיתים קרובות אף מארחת תלמידי תיכון ומכינות קדם-צבאיות.

בתמונה הימנית: פרופ' צבי פלטר מנגן במפגש "יצירתיות ממשבר: אומנות"; בתמונה השמאלית: משתתפי המפגש "יצירתיות ממשבר: מדע", חברת האקדמיה פרופ' יונינה אלדר, חבר האקדמיה הצעירה פרופ' עודד רכבי ובוגר האקדמיה הצעירה פרופ' חגי פרץ

כינוס בין-לאומי:

The British Mandate in Palestine: Regional and Global Contexts

בחודש ספטמבר נערך כינוס בנושא "המנדט הבריטי בפלשתינה-א"י בהקשריו האזוריים והגלובליים". בכינוס נידון המנדט הן בהיבטיו המקומיים – בחברה הפלסטינית וביישוב היהודי – הן בזיקות שבינו לבין מנדטים אחרים במזרח התיכון – בסוריה, בלבנון ובעיראק – והן בהשוואה בינו לבין מנדטים באפריקה ובאוקיינוס השקט. את הכינוס הובילו חברת האקדמיה פרופ' בילי מלמן ובוגרת האקדמיה הצעירה הישראלית פרופ' ליאת קוזמא.

כינוס מאה שנה למותו של אליעזר בן-יהודה

לציון מאה שנים לפטירתו של מחיה הדיבור העברי אליעזר בן-יהודה נערך בחודש פברואר 2023 כינוס בשיתוף פעולה עם האקדמיה ללשון העברית. הכינוס, שהוקדש למפעלותיו ולתרומתו האדירה של בן-יהודה לתרבות העברית, התמקד בתרומתו האקדמית ביצירת המילון העברי ההיסטורי והמדעי הראשון בארץ ישראל. את הכינוס הוביל חבר האקדמיה פרופ' משה בר-אשר.

פורום העת העתיקה

השנה החל לפעול במסגרת החטיבה למדעי הרוח פורום רב-תחומי שעוסק בשלהי העת העתיקה. מטרתו ליצור בישראל קהילה אקדמית תוססת בתחומי חקר ארץ ישראל בשלהי העת העתיקה על שלל היבטיו, בשימת דגש במפגשים בין-תחומיים, כגון מפגשים המשלבים חקר טקסטים עם עיון בממצאים חומריים או משווים בין דתות. מובילה את הפורום חברת האקדמיה פרופ' מארן ניהוף.

משתתפי פורום שלהי העת העתיקה

תוכנית מלגות חדשה לתואר דוקטור במדעי הרוח והחברה

בחודש נובמבר הכריזה האקדמיה על השקת תוכנית מלגות חדשה המיועדת לתלמידי מחקר לתואר דוקטור במדעי הרוח והחברה. התוכנית היא פרי יוזמה משותפת של הקרן ע"ש אליכס דה רוטשילד לאומנויות ומלגות לסטודנטים ושל האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. היא נוסדה בעקבות דוחות האקדמיה שעסקו בתוכניות לקידום המחקר במדעי הרוח והחברה ואשר הצביעו על מחסור בתמיכה בחוקרים ובתלמידי מחקר מצטיינים בתחומים אלו.

סדרת ימי עיון בנושא תשתיות במדעי הרוח

חבר האקדמיה פרופ' ישראל ברטל ביום העיון הראשון בסדרה "תשתיות במדעי הרוח"

בחודש מאי 2023 נערך יום העיון הראשון בסדרה "תשתיות במדעי הרוח", סדרת מפגשי חוקרים בעקבות המלצות דוח מצב המדע בישראל תשפ"ג/2022. הסדרה נועדה ליצור פורום למפגשים בין יוצרי התשתיות ומנהליהן לקהילת החוקרים המשתמשים בהן. האירוע הראשון עסק בדיגיטציה של טקסטים והתמקד באתגרים ובהזדמנויות שמעמידה בפני קהילת החוקרים ובפני צרכניהם של מאגרי הנתונים ההתפתחות החישובית והטכנולוגית בסריקה, בעיבוד, בנייתוח ובהנגשה של טקסטים למחקרים במדעי הרוח. את הסדרה יזם ומוביל חבר האקדמיה פרופ' ישראל ברטל.

אירועים לכבוד חברי אקדמיה

במהלך השנה ערכה האקדמיה כינוסים מדעיים לכבוד חברה שהגיעו לגבורות וליובלות: בחודש ינואר, טרם פטירתו, נערך כינוס **לכבוד חבר האקדמיה פרופ' רפאל משולם** ז"ל בהגיעו לגיל 92. את יום העיון הובילו תלמידיו, פרופ' מאיר ביאלר ופרופ' עמירם גולדבלום מהאוניברסיטה העברית בירושלים. עוד בחודש ינואר נערך ערב עיון **לכבוד חברת האקדמיה פרופ' שולמית וולקוב** בהגיעה לגבורות, בהובלתם של חברת האקדמיה הצעירה הישראלית פרופ' איריס אידלסון-שיין, ד"ר איה אלידע מהאוניברסיטה העברית בירושלים וד"ר אמיר טייכר מאוניברסיטת תל אביב. כמו כן נערך כינוס לכבוד **חבר האקדמיה פרופ' גדעון דגן** בהגיעו לגיל 90. את הכינוס הוביל חבר האקדמיה פרופ' צבי בן-אברהם. ערב עיון **לכבוד נשיאת האקדמיה לשעבר פרופ' רות ארנון** בהגיעה לגיל 90 נערך בחודש יוני 2023. את ערב העיון הוביל פרופ' בני גיגר ממכון ויצמן למדע.

אירועים לזכר חברי אקדמיה

במהלך השנה ערכה האקדמיה כינוסים מדעיים לזכר חברה שהלכו לעולמם: בחודש ינואר 2023 נערך ערב עיון **לציון יום השנה לפטירתו של חבר האקדמיה פרופ' דוד שמידלר ז"ל**, בהובלת יו"ר החטיבה למדעי הרוח פרופ' סרג'יו הרט, חבר האקדמיה פרופ' ישראל אומן ופרופ' יצחק גלבוע מאוניברסיטת תל אביב. בחודש מאי 2023 נערך **יום עיון לזכר חבר האקדמיה פרופ' מיכאל סלע ז"ל במלאת שנה לפטירתו**, בהובלת חבר האקדמיה פרופ' יוסף ירדן. בחודש יוני 2023 נערך **ערב עיון לזכרו של חבר האקדמיה פרופ' עמירם גרינולד במלאת שנה לפטירתו**, בהובלת יו"ר החטיבה למדעי הטבע פרופ' ידין דודאי. בחודש יולי 2023 נערך **ערב עיון לזכרו של חבר האקדמיה פרופ' אורי זליגסון במלאת שנה לפטירתו**. את האירוע הובילו נשיאת האקדמיה לשעבר פרופ' נילי כהן וחבר האקדמיה פרופ' גדעון רכבי.

פורום הצעירים של החטיבה למדעי הרוח

פורום הצעירים של החטיבה למדעי הרוח החל לפעול בשנת תשס"ד (2004). מטרת הפורום לרכז את המצטיינים באנשי המדע הצעירים בארץ בקבוצות דיון וחשיבה וליזום ולקדם קשר ופעילות מחקרית ואינטלקטואלית משותפת בין חוקרים ממוסדות שונים ומתחומים מגוונים במדעי הרוח והחברה. בשנת תשפ"ד יעסוק הפורום בנושא "השפעתה של בינה מלאכותית יוצרת על המחקר במדעי החברה". יוביל את פעילותו חבר האקדמיה פרופ' יואב בנימיני.

פורום הצעירים של החטיבה למדעי הטבע

פורום הצעירים של החטיבה למדעי הטבע החל לפעול בשנת תשע"ז (2016). מטרת הפורום לרכז קבוצה של חוקרים צעירים מצטיינים מהמוסדות האקדמיים בישראל העוסקים באותו תחום במדעי הטבע. בשנת תשפ"ג-תשפ"ד עוסק הפורום בנושא "רופא חוקר", ומטרתו טיוב האפשרויות הפתוחות לפני רופאים העוסקים בעבודה קלינית לעסוק גם, במידת האפשר, במחקר רפואי מן המעלה הראשונה. את הפורום מוביל חבר האקדמיה פרופ' ינון בן-נריה.

מיזם ראיונות החברים

בשנת 2016 פתחה האקדמיה, ביוזמתה של פרופ' נילי כהן, נשיאת האקדמיה לשעבר, בצילום ראיונות עומק עם חברה כדי להנגיש את הביוגרפיה האישית והמדעית שלהם לציבור הרחב, ובכך להכיר לו את הישגי המדע, וכן לצורכי תיעוד. חברי האקדמיה המרואיינים מתבקשים לבחור את המראיין או המראיינים שלהם, משורות האקדמיה או מחוצה לה, והריאיון מתנהל כשיחה אינטימית. הראיונות מועלים לערוץ היוטיוב ולאתר האקדמיה, והם נגישים לקהל הרחב. עד כה הועלו למרשתת **ראיונות עם כ-70 חברי וחברות אקדמיה**.

חבר האקדמיה פרופ' יוסי ליה בר-יאון במסגרת מיזם "ראיונות החברים"

האקדמיה בדיגיטל

השנה המשיכה האקדמיה להשקיע משאבים בהנגשת פעילויותיה השונות במרשתת וברשתות החברתיות **יוטיוב**,

פייסבוק ו-X (לשעבר טוויטר) וכן השיקה עמוד ברשת **לינקדאין**. הנהגתם של שידורים חיים מכינוסי האקדמיה הרחיבה את מעגל השומעים מקרב הציבור הרחב, והוא כולל עתה תושבים מכל רחבי הארץ. מספר העוקבים אחר עמודי האקדמיה הולך וגדל, וערוץ היוטיוב של האקדמיה מכיל יותר מ-1,500 הרצאות מדעיות הזמינות ונגישות לציבור בחינם.

מפעילויות האקדמיה הצעירה הישראלית

- * **החלפת ועד מנהל** – במפגש הקיץ נבחרו חברי ועד מנהל חדשים: פרופ' איתי הלוי (יו"ר), פרופ' יעל אלואיל ופרופ' רות שרץ-שובל.
- * **כינוס "אקדמיה במלחמה"** – בחודש נובמבר נערך, בשיתוף ועד ראשי האוניברסיטאות וארגון ScienceAbroad, **כינוס מקוון** שהפגיש חוקרות וחוקרים עם ראשי המערכת האקדמית הישראלית. מטרת הכינוס הייתה להציף אתגרים העומדים בפני קהילת המחקר סביב מלחמת "חרבות ברזל" והיערכותם של המוסדות להתמודדות עם אתגרים אלו. במפגש השתתפו נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל, יו"ר ות"ת פרופ' יוסף מקורי, יו"ר ScienceAbroad פרופ' רבקה כרמי, יו"ר האקדמיה הצעירה פרופ' איתי הלוי ונשיאי כל האוניברסיטאות בישראל, וכן מאות צופים מהארץ ומחול.
- * **מסתגלים לאקדמיה** – האקדמיה הצעירה ערכה סדרת מפגשים מקוונים הפונה לסגל אקדמי בתחילת דרכו, ומטרתה להנגיש לו את הכלים ואת המידע הדרושים להשתלבות מוצלחת באקדמיה הישראלית. המפגשים עסקו **בהגשת בקשות למענקי ERC** של האיחוד האירופי, **בבנייה ובניהול של קבוצת מחקר, באיזונים ובלמים** בין מחקר לחיים, **במצוינות אקדמית ובכלים להשגחה** ועוד. בכל אחד מהמפגשים השתתפו מאות חוקרים מכל תחומי הדעת.
- * **כינוס וסקר בנושא "דור ראשון לאקדמיה"** – בחודש ינואר 2023 נערך כינוס בנושא "דור ראשון לאקדמיה", ובעקבותיו פרסמה האקדמיה הצעירה **דוח המציג נתונים מקיפים** על בוגרי ובוגרות מערכת ההשכלה הגבוהה בקטגוריה זו, והמציע למוסדות האקדמיים ולקובעי המדיניות דרכי פעולה לקידום מועמדים ללימודים אקדמיים וסטודנטים המשתייכים לקטגוריה זו.
- * **כינוס לאוכלוסייה חרדית** – בחודש פברואר 2023 נערך **כינוס מקוון שיועד לחרדים** המתעניינים בתארים מחקריים באוניברסיטאות. הכינוס כלל שיחה עם מנהלות מסלולים להשתלבות חרדים מאוניברסיטאות שונות וכן מפגש עם סטודנטיות וסטודנטים חרדים הלומדים לתואר מחקר.
- * **כינוס לסטודנטים מהחברה הערבית** – בחודש מאי 2023 נערך **כינוס לסטודנטים מהחברה הערבית** שלומדים לדוקטורט במוסדות להשכלה גבוהה בישראל. בכינוס השתתפו נציגי האוניברסיטאות וחוקרים מובילים מהחברה הערבית שהציגו תובנות ועצות חשובות בנוגע לאתגרים הצפויים לסטודנטים במהלך הקריירה האקדמית.
- * **מפגשי "אקדמיקס"** – גם בשנה החולפת קיימה האקדמיה הצעירה את מיזם הכינוסים הרב-תחומיים **"אקדמיקס"**. בכינוסים משתתפים 20 חוקרות וחוקרים מכל תחומי הידע ממגוון מוסדות המחקר. החוקרים מציגים בכינוסים את מחקריהם, מקיימים דיונים רב-תחומיים, חווים למידה הדדית, שיתוף ידע, חקירה אישית וסיעור מוחות. מטרת הכינוסים היא קידום שיתופי פעולה בין-תחומיים, הרחבת קשרי המחקר והעבודה וגם מתן פינה שקטה לחוקרים לצורך עבודתם.